

A MÉLYSÉG DICSÉRETE

Általános egyházi beszéd*

A mélységből kiáltok hozzád, Uram! Uram halld meg szavam, füled legyen figyelmes könyörgő szavamra! Ha a bűnöket számon tartod, Uram, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat, ezért félnek téged.

Várom az Urat, várja a lelkem, és bízom ígéretében. Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt. Bizzál Izráel az Úrban, mert az Úrnál van a kegyelem.

(Zsolt 130,1–7a)

Kedves Testvéreim !

A felolvasott zsoltár a panasz-zsoltárok közé tartozik. Valaki a mélységbe jutott. Saját hibájából vagy önhibáján kívül ellehetetlenült az élete. Mindent megpróbálhatott, hogy a mélységből a felszínre jusson, sajnos, próbálkozásai nem voltak eredményesek. Maradt minden a régiben, maradt a mélység, a kilátástalanság.

A zsoltár azonban arról beszél nekünk, hogy nincsen olyan ellehetetlenült élethelyzet, nincs olyan mélység, ahova az Istenbe vetett hit és reménység le ne érne, és cselekvésre ne indítana. Lám, a mélységbe jutott ember cselekszik: kiált. „A mélységből kiáltok hozzád, Uram!”

Ez a mélységből kiáltó ember lehetek én is, lehetsz te is. Mert a mélység és magasság – mindkettő megtalálhatóan jelentkezik az életben. Vannak mélypontok és vannak csúcspontok az életben. Mi emberek általában a csúcspontokat, az ormokat, egyszóval a magasságot kedveljük. A mélységektől mindnyájan félünk, iszonyodunk, és nagyon vigyázunk arra, hogy azokat gondosan elkerüljük. De bármennyire is igyekezünk erre, mélységbe kerülhetünk. Egy káros szenvedély, egy rossz cselekedet miatt. De mélységbe juthat a családi élet, vagy az emberekkel való kapcsolatunk, egészségünk. Oda juthat eddigi munkánk és megvalósításaink, szolgálatunk, tervünk, álmunk és minden jó igyekezetünk. Mélységbe juthat a hitünk és a reménységünk is, mert úgy éltünk, hogy elfeledtünk az Istenről és eltávolodva éltünk tőle.

---

* A beszéd kórházi betegágyon fekvő betegek vigasztalására készült. Benne azt a reménységet kívánom megfogalmazni, hogy a betegség, fájdalom, szenvedés mélységből kiáltó hangot Isten meghallja, és lehetőséget ad a mélységben levő embernek a Veie, embertársakkal és önmagával való találkozásra.

Ha mélységben vagyunk, nem marad más kiút és megoldás számunkra sem, csak a kiáltás: „A mélységből kiáltok hozzád, Uram!” Ezt a kiáltásunkat meghallhatja ember is, de minden bizonnyal meghallja Isten! De mindkettő más-képpen viszonyul a kiáltáshoz!

Az ember, a mélységből jövő kiáltó szóra, ha mentesíteni tudja magát az önzés érzésétől, legjobb esetben sajnálkozni kezd: Szegény... milyen jó dolga is volt, amíg „fent” volt. A hatalom magaslatán, a jólét csúcsain, az egészséget birtokolva, vagy legalább, amikor a felszínen tudta tartani magát! Igen, mert mi emberek a „fentet” szeretjük. Anyagilag fent a jólét csúcsán, életsikerekben fent az erős és hatalom magaslatain szeretnénk maradni. Ha pedig ez a fent nem sikerül, akkor legalább a felszínen akarunk maradni, nyugodalmass napokat, problémamentes életet szeretnénk magunknak biztosítani. De van-e kiút a mélységből? Van, mert Isten minden bizonnyal meghallja kiáltásunkat, mert ő az a könyörülő Isten, aki a jézusi példában szereplő jó pásztorhoz hasonlóan elindul a szakadékba esett századik juh után, hogy az elveszettet megkeresse.

A felolvasott zsolttár a mélység dicsérete. Ez az ember, akinek kiáltását halljuk, a mélységben tanulta meg a legnagyobb dolgokat Istenről, önmagáról és embertársairól. Mert a magasságból nem látunk a helyes arányok szerint. Milyen rosszul látta és ítélte meg a tékozló fiú az atyját, amíg otthon bővelkedhetett a kenyérben, amíg a jólét és a problémamentes élet magaslatáról nézte azt. Csupán az elembertelenedés mélységéből kezdett helyesen látni: nem vagyok méltó, hogy fiadnak neveztessem! Vagy milyen rosszul látta ennek testvérbátyja a hazatérő öccsének örvendező atyját, személyválogatást látott az atya megbocsátó szeretetében. Milyen rosszul látták a hatalom magaslatáról a farizeusok Jézust. Nem ismerték fel benne Isten legjobb gyermekét, hanem rendbontó politikust, lázadó forradalmárt láttak benne, akit el kell pusztítani.

Míg „fent” vagyunk, felszínesen látunk! A felszínesség hányszor takarja el az igazságot, még saját magunk elől is. Sokszor meg vagyunk elégedve magunkkal, mert azt gondoljuk, hogy minden rendben van, és nincs baj velünk! Van bennünk jóakarát, és van bennünk szeretet is. Hitünkkel sincs baj, emberiségünk is van! De amikor mindezt különböző élethelyzetekben bizonyítanunk kellene, akkor bizony lehull rólunk a felszínesség csalóka máza. Kiderül, hogy önámítás volt az egész, ahogyan szemléltük és nyugtattuk magunkat. Mert az ember önmagával a mélységben tud találkozni igazán!

Istennel is a mélységben lehet igazán találkozni.

Bármilyen különösen hangzik, de így van. Onnan, „a mélységből kiáltok hozzád, Uram!” Nem a magasban, hanem a mélységben látjuk meg és tapasztaljuk meg, addig ugyanis mással vagyunk elfoglalva.

Ábrahám nem a zavartalan, csendes mindennapokban tapasztalta meg Isten megmentő szeretetét, hanem a legkilátástalanabb helyzetben: a mélységben. Életének azon a mélypontján, amikor kést kellett emelnie az egyetlenre, az ígéretetek gyermekére, Izsákra.

Jób nem az anyagi jólét napsütötte magaslatain, hanem a szenvedések mélységében tapasztalta meg Isten megmentő szeretetét, amikor a porban ült nyomorúságával együtt. Ott, szenvedéseinek mélypontján fakadt fel lelkéből az Istennel való együttléti bizonyossága.

Pál apostol prédikál, vitatkozik kora filozófusaival, töretlen erővel hirdeti Jézust. Üldözik, bezárják, megkövezik, de éppen ilyen helyzetekben és mélységekben tapasztalta meg azt, hogy az úr vele van, és kiemeli erőtlensége mélységéből. Szinte kihívóan fordul szembe a világgal, és kérdezi: „Kicsoda szakaszthat el minket a Krisztus szerelmétől? Háborúság, üldöztetés, nyomorúság, fegyver? Mindezen felettébb diadalmaskodunk az által, aki szeret minket!” Istennel a mélységben lehet találkozni.

Önmagunkkal és felebarátainkkal is a mélységben tudunk igazán találkozni.

Az igazság az, hogy rohanó és szétszórt emberek vagyunk. Azt gondoljuk, nincs időnk sem magunkra, sem egymásra. Nem jut időnk arra, hogy elcsendesedjünk, önvizsgálatot tartsunk, és átgondoljuk napjainkat, amelyeket visszahozhatatlanul magunk mögött hagytunk. Nincs időnk megkérdezni önmagunktól: mit tettünk jól vagy rosszul, és mit nem tettünk meg... Istenért, egyházunkért, embertársainkért? Egy csalódás, egy súlyos betegség, a halál közelségének megérezése felnyitja szemünket, és megláttatja velünk azt, hogy nem bízunk magunkat teljesen Istenre. Mindezeket a mélységben láthatjuk meg. Ott tanulhatunk meg igazán remélni és várni arra, hogy Isten meghallja kiáltásunkat. Amilyen bizonyossággal várják az örök reggelt, olyan bizonyossággal várhatjuk Isten látogatásának hajnalát, ami a mélységből való kiemelkedésünket és önmagunkra való találásunkat jelenti.

Embertársainkkal is a mélységben tudunk igazán találkozni. A bajokban. Ott ismerjük fel, hogy embertársaink mennyire vágyódnak megértésünkre és szeretetünkre. Mert a szükségben ismerszik meg, hogy ki az igazi felebarát.

Mi mindent megteszünk azért, hogy kikerüljünk a mélységeket. A zajtól a lármaig menekülünk, csak ne kelljen csendben elmélyülnünk, hogy ne kelljen magunkkal szembenéznünk, hogy ne kerüljenek felszínre a minket nyugtalanító kérdések.

A zsoltáríró, vagy valaki, aki életének mélypontjára jutott, itt a mélységet dicséri. Ott tanult meg Istenhez kiáltani, ott ismerte meg Istent és önmagát. Ott tanult meg másokhoz odafordulni reménységet ébresztő szóval: „Bízzál az úrban, mert az Úrnál van a kegyelem” és a gyógyulás. Ámen

A beszéd Lőrincz József Tibor gondolatainak felhasználásával készült.

MOLDOVÁN SZEREDAI NOÉMI

FÖLDI ÉS ÉGI HATALOM

„Elmentek egyszer a fák, hogy királyt kenjenek föl maguknak.

Mondták az olajfának: »Légy a mi királyunk!«

De az olajfa ezt mondta nekik: »Talán elvesztettem olajomat, amelyért tisztelnék istenek és emberek, hogy menjek hajladozni a fák fölött?«

Ekkor a fügefának mondták a fák: »Jöjj te, és légy a királyunk!«

De azt mondta nekik a fügefa: »Talán elvesztettem édességemet, meg pompás gyümölcsömet, hogy menjek hajladozni a fák fölött?«

Majd a szőlőnek mondták a fák: »Jöjj te, és légy a királyunk!«

De azt mondta nekik a szőlő: »Talán elvesztettem mustomat, amely öröme derít isteneket és embereket, hogy menjek hajladozni a fák fölött?«

Végül a túskebokornak mondták mind a fák: »Jöjj te, és légy a királyunk!«

A túskebokor azt mondta a fáknak: »Ha igazán királyotokká akartok engem kenni, jertek, húzódjatok árnyékomba; mert ha nem úgy lesz, akkor tűz csap ki a túskebokorból, és megemésztí a Libanon cédrusait!« ”

(Bírák 9,8–15)

E bibliai történet a Jótám meséje nevet viseli, s egy történetet mond el példázat formájában a fák királyválasztásáról. Jótám Gedeon legkisebbik fia, aki gondviselészerűen megmenekült a kivégzéstől, amikor a bátyjait meggyilkolták. A történet előzményei a következők: Gedeon visszautasítja az örökösödési joggal bíró királyságot, amelyet Izrael ajánl fel. Elhatározását a következőkkel indokolja: „Az Úr uralkodik rajtatok!” Izraelben egyedül Jáhve a király! Miután Gedeon meghalt, már nem volt, aki ellenálljon a Baál-kultusznak, s Izrael újra hódolni kezdett a Baáloknak. Abimélek Gedeon egyik fia volt, aki a királyságra áhítozott. Példája elrettentő torzképe az Istentől rendelt és a néptől önként elfogadott szabadító személyek példájának. Abiméleket nem Isten hívta el, hanem maga szerezte királyságát, ráadásul becstelen módon. Sikem város polgárai utaltak ki pénzt neki, hogy testvéreit bérgyilkosokkal kiirthassa. Jótám – csodával határos módon – az egyedüli túlélője a testvérgyilkosságoknak; a Sikem város fölött álló hegyre megy fel, a Garizim hegyére, s onnan mond beszédet Sikem polgáraihoz. A beszéd, Jótám meséje az óhéber elbeszélő művészet egyik leg-szebb fennmaradt emléke.

Jótám példázatszerű mesét mond a fák bálul sikerült királyválasztásáról, amely természetesen a sikemiek királyválasztását és annak várható kimenetelét példázza. Sem az olajfa, sem a szőlő, sem a fügefa nem fogadják el az ajánlatot, mert az embereknek hasznot hajtó gyümölcsstermés helyett nem kívánnak „hajlongani a